

# **Hoogheemraadschap van Delfland**

## **Waterbeheerplan 2016-2021**

### **Nota van beantwoording en wijziging**

Beantwoording ingekomen zienswijzen en ambtshalve  
wijzigingen op Waterbeheerplan 2016-2021

Status: concept versie 0.2  
Datum: 19 november 2015

## Inhoudsopgave

|          |                                                       |           |
|----------|-------------------------------------------------------|-----------|
| <b>1</b> | <b>Inleiding</b>                                      | <b>3</b>  |
| 1.1      | Inspraakprocedure                                     | 3         |
| 1.2      | Doel van de Nota van beantwoording                    | 3         |
| <b>2</b> | <b>Overzicht binnengekomen zienswijzen</b>            | <b>3</b>  |
| <b>3</b> | <b>Ontvankelijkheid</b>                               | <b>3</b>  |
| <b>4</b> | <b>Behandeling van de zienswijzen</b>                 | <b>4</b>  |
| 4.1      | Gemeente Westland                                     | 4         |
| 4.2      | Zuid Hollands Landschap, mede namens Natuurmonumenten | 7         |
| 4.3      | Gemeente Midden Delfland                              | 10        |
| 4.4      | LTO Noord Glaskracht                                  | 12        |
| 4.5      | Belangenvereniging Binnenstad Noord                   | 14        |
| 4.6      | Recreatieschap Midden Delfland                        | 14        |
| 4.7      | Gemeente Delft                                        | 16        |
| <b>5</b> | <b>Ambtelijke wijzigingen</b>                         | <b>19</b> |

# 1 Inleiding

## 1.1 Inspraakprocedure

De Verenigde vergadering heeft op 2 juli 2015 het Ontwerp-Waterbeheerplan 2016-2021 vastgesteld. Tevens is het Ontwerp-Waterbeheerplan 2016-2021 vrijgegeven voor de inspraakprocedure. Het ontwerp plan heeft van 3 augustus 2015 tot en met 14 september 2015 ter inzage gelegen.

Als onderdeel van de inspraakprocedure zijn er op 20 augustus 2015 twee (middag en avond) informatiebijeenkomsten gehouden. Doel van deze bijeenkomsten was belanghebbenden en inwoners in de gelegenheid te stellen aanvullende vragen of informatie te verkrijgen betreffende het Ontwerp-Waterbeheerplan 2016-2021 en de mogelijkheden tot inspraak daarop.

## 1.2 Doel van de Nota van beantwoording

In deze Nota van beantwoording zijn de zienswijzen op het Ontwerp-Waterbeheerplan 2016-2021 en de reactie van het Hoogheemraadschap van Delfland daarop, gebundeld. Ook zijn de ambtelijke wijzigingen weergegeven.

# 2 Overzicht binnengekomen zienswijzen

| Nr. | Datum ontvangst               | Afzender                                                                                                   | Kenmerk Delfland |
|-----|-------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|
| 1   | 10 augustus 2015<br>Per mail  | Egbert Lobée                                                                                               | 1218643          |
| 2   | 14 september 2015 Per mail    | Gemeente Westland                                                                                          | 1218508          |
| 3   | 15 september 2015             | Zuid Hollands Landschap, mede namens Natuurmonumenten                                                      | 1217946          |
| 4   | 15 september 2015             | Gemeente Midden Delfland                                                                                   | 1217956          |
| 5   | 14 september 2015<br>Per mail | LTO Noord Glaskracht, mede namens de regio Zuid-Holland van LTO Glaskracht en afdeling Midden Zuid-Holland | 1218504          |
| 6   | 11 september 2015 per mail    | Belangenvereniging Binnenstad Noord                                                                        | 1218505          |
| 7   | 11 september 2015 per mail    | Recreatieschap Midden Delfland                                                                             | 1218329          |
| 8   | 16 september 2015             | Gemeente Delft                                                                                             | 1218327          |

# 3 Ontvankelijkheid

Op grond van het bepaalde in artikel 6:9 van de Algemene wet bestuursrecht is een zienswijze tijdig ingediend indien deze voor het einde van de termijn (14 september 2015) is ontvangen. Bij verzending per post bepaalt het tweede lid van dit artikel dat sprake is van tijdige indiening als de zienswijze voor het einde van de termijn ter post is bezorgd (verzendtheorie), mits deze niet later dan een week na afloop van de termijn is ontvangen.

De zienswijzen 1, 2, 5, 6 en 7 zijn binnen de termijn ontvangen.

Zienswijzen 2 en 7 van de gemeente Westland en het Recreatieschap Midden Delfland zijn per mail tijdig ontvangen. Deze zijn daarna per post binnengekomen, maar echter na de termijn verzonden. Aangezien de zienswijze per mail van de gemeente Westland overeenkomt met de versie per post, is dat geen probleem. De zienswijze (7) per mail van het Recreatieschap Midden Delfland wijkt echter minimaal af van de versie die per post is verstuurd, waardoor de versie die per mail is ontvangen hier worden behandeld.

De zienswijzen 3, 4 en 8 zijn na afloop van de termijn ontvangen, maar per post binnen de termijn aangeboden.

Er konden zienswijzen worden ingediend door belanghebbenden en ingezetenen. De indiener van zienswijze 1 woont niet in het beheergebied van het hoogheemraadschap van Delfland en is derhalve geen *ingezetene*. De indiener is bij brief van 24 september 2015 in de gelegenheid gesteld om aan te geven waarom hij als *belanghebbende* is aan te merken. Op 5 oktober 2015 is hierop een antwoord gekomen waar niet uit blijkt dat deze persoon aangemerkt kan worden als belanghebbende. De zienswijze is daarom niet ontvankelijk. Voor de volledigheid is de zienswijze wel in de bijlagen opgenomen, echter niet beantwoord in deze nota.

De overige zeven zienswijzen zijn ontvankelijk.

## **4 Behandeling van de zienswijzen**

De zienswijzen zijn opgeknipt in verschillende onderwerpen, zodat er gemakkelijk aangegeven kan worden, welke reactie bij welk onderdeel van de zienswijze hoort.

Bij de beantwoording is niet overal de volledige tekst uit de zienswijze overgenomen, daar waar van toepassing is de weggelaten tekst aangegeven als .... De volledige zienswijzen zijn als bijlage bij deze nota opgenomen.

### **4.1 Gemeente Westland**

(zienswijze zie bijlage 2)

#### Onderwerp 1:

*"Delfland bouwt verder aan een toekomstige rol als kwantitatief grondwaterbeheerder en benut kansen met grondwater."*

*Voor het verrichten van onderzoek naar de wenselijkheid en de haalbaarheid hiervan stellen wij voor tijd en geld te reserveren in het uitvoeringsprogramma 2016 en verder, van ons gezamenlijk waterplan. Uw visie is in tegenspraak met de verantwoordelijkheden zoals die in de Waterwet zijn opgenomen en ook de VNG en de Unie van Waterschappen hebben in deze (nog) geen gezamenlijk standpunt.*

*Heel intens is echter de relatie tussen het grondwaterbeheer en de inrichting, het beheer en het onderhoud van het openbaar gebied inclusief de ondergrondse infrastructuur. Het ontvlechten van deze relatie dient onderzocht te worden op efficiëntie en kosten.*

#### *Reactie Hoogheemraadschap van Delfland:*

Delfland ondersteunt de inspraakreactie en het uitwerken van het onderwerp grondwaterbeheer. Hierover zullen afspraken worden gemaakt in het uitvoeringsprogramma van het gezamenlijke waterplan.

#### *Aanpassing:*

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het Waterbeheerplan 2016-2021.

#### Onderwerp 2:

*"Delfland ontwikkelt zich komende jaren als coördinator van beleid ten aanzien van het vaarwegbeheer".*

*Het gemeentelijk beleid om bruggen in gemeente Westland op 1.80 meter te brengen in verband met de bevaarbaarheid is gebaad bij een Hoogheemraadschap Delfland die zich de komende jaren als coördinator van het beleid ten aanzien van het vaarwegbeheer ontwikkelt. Hiermee is de basis gelegd voor het structureel en goed regelen van recreatief vaarwegbeheer in het gehele Delflandse gebied. Eenduidigheid in beleid zal de recreatie en de recreatieve sector ten goede komen.*

*Reactie Hoogheemraadschap van Delfland:*

Delfland beschouwt deze inspraakreactie als ondersteuning van het voornemen om komende jaren als coördinator van beleid ten aanzien van vaarwegbeheer om regionaal meer eenduidigheid te krijgen in het te voeren beleid.

In het Westland werd vroeger gevaren met de zogenaamde "Westlander": een platbodem met een beperkte hoogte en steekdiepte. Hiermee kon door het gehele Westland worden gevaren. Tuinders en boeren vervoerden er hun producten mee naar de veiling.

De vaarrecreant van nu heeft te maken met diezelfde watergangen, waarbij de doorvaartdiepte en hoogte op sommige plaatsen beperkt is.

Soms wordt de vraag gesteld of Delfland een watergang kan uitdiepen of verbreden zodat er ook grotere boten kunnen varen. Maar, afgezien van het feit dat dit geen taak is van Delfland en wij hiervoor dus ook geen geld beschikbaar hebben, is het fysiek vaak ook niet mogelijk om wateren te verbreden en te verdiepen.

*Aanpassing:*

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het Waterbeheerplan 2016-2021.

Onderwerp 3:

*"Doordat Delfland onderdeel is van een samenwerkingsverband in de afvalwaterketen kan de mogelijkheid ontstaan om het transporteren en zuiveren van afvalwater volledig in samenwerking uit te voeren. Dit heeft gevolgen voor de financiën van Delfland, omdat de kosten (mensen, middelen) en de opbrengsten die gepaard gaan met zuivering mogelijk buiten Delfland worden geplaatst. Delfland onderzoekt de exacte (financiële) gevolgen in de planperiode van het WBP 5, zodat deze beslissing onderbouwd kan worden genomen."*

*De programmalijn Coördinatie beheer geeft aanvullend aan:*

*"Delfland wil met de beheerders van de openbare ruimte komen tot gezamenlijke op assetmanagement gestoelde, beheersplannen. Ook wil Delfland afspraken maken over de koppeling van middelen en zo een bijdrage leveren aan de verbetering van de leefomgeving".*

*Onderzoek naar de economische voordelen en het bereiken van de KRW doelstellingen, door het afstemmen van beheersplannen, is opgenomen in het uitvoeringsplan 2015 van het gezamenlijke waterplan. Parallel hieraan lopen vergelijkbare onderzoekstrajecten binnen de NAD. Wij wijzen assetmanagement, koppeling van beheermiddelen en volledig in samenwerking uitvoeren als eindresultaat zeker niet af, het is voor ons echter geen doel op zich. Gemeente Westland zal zich, na onderzoek, hierover een mening vormen en wij verwachten via een stappenplan efficiënte einddoelen te realiseren.*

*Reactie Hoogheemraadschap van Delfland:*

Delfland ziet assetmanagement, afstemmen van beheersplannen en volledig in samenwerking uitvoeren, net als gemeente Westland, niet als doel op zich. Het zijn mogelijkheden met als

(gezamenlijk) doel om de kwaliteit en doelmatigheid van het beheer en onderhoud verder vorm te geven. Dit kan voor de waterketen, het watersysteem en de waterkeringen. Op de ambtelijke en bestuurlijke watertafel van 2013 is, als invulling van de strategische verkenning op het WBP 5, het koppelen van beheerplannen en -middelen als mogelijkheid naar voren gebracht om dit gezamenlijke doel te realiseren

*Aanpassing:*

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het Waterbeheerplan 2016-2021.

Onderwerp 4:

*"Delfland zet in de planperiode van het Waterbeheerplan 5 volop in op stedelijk waterbeheer en samen met de gemeenten op klimaatadaptatie."*

*De programmalijn Klimaatadaptatie geeft aanvullend aan:*

*"Delfland gaat in nauwe samenwerking met gemeenten en andere belanghebbenden de deltabeslissing Ruimtelijke adaptatie uitwerken."*

*Dit is iets wat (nog) niet is geborgd in het CWP (college werkprogramma) en/of in ons gezamenlijke waterplan. Wij gaan er vanuit dat dit wordt meegenomen in de toekomstige uitvoeringsprogramma's van het gezamenlijke waterplan. Via deze laatste weg zal gemeente Westland zich beraden op haar verantwoordelijkheden en zich een beeld vormen over de gevolgen voor beheer, ruimtelijke ordening, grondexploitatie en andere gemeentelijke verantwoordelijkheden.*

*Gemeente Westland begrijpt dat klimaatadaptatie bijzondere inspanning in het stedelijk gebied vraagt. Deze verschuiving van aandacht naar stedelijke gebieden in bv. Den Haag, Zoetermeer en Delft kan op termijn gevolgen hebben voor gebiedsprocessen in het buitengebied van gemeente Westland. Wij vragen uw aandacht voor dit laatste, wij zijn van mening dat ook het glastuinbouwgebied een bijzondere plaats verdient qua aandacht.*

*Reactie Hoogheemraadschap van Delfland:*

Bij de uitwerking van de deltabeslissingen is samenwerking nadrukkelijk aan de orde. Het is een opgave van vele partners in het gebied en ook Delfland zal samen met die partners in beeld willen krijgen wat de impact hiervan is. Wij onderstrepen dat de glastuinbouwgebieden een bijzondere plaats verdienen. Het begrip Stedelijk waterbeheer moet ruim worden geïnterpreteerd. Het gaat hier om een ruime definitie van gebieden met een groot verhard oppervlak, waaronder de glastuinbouwgebieden. Ook daar wil Delfland meer aandacht vestigen op maatregelen die naast bergen en afvoeren van water ook bijdragen aan het tijdelijk vasthouden van hemelwater. Het gezamenlijke waterplan is hierin belangrijk instrument om met elkaar daar stappen in te zetten. Hoewel klimaatadaptatie misschien niet met zoveel woorden in uw CWP wordt genoemd, worden er al geruime tijd diverse activiteiten ontplooid, ook in het Westland, die onder de vlag van klimaatadaptatie geschaard kunnen worden, zoals de maatregelen ter voorkoming van wateroverlast en het meer vasthouden van regenwater buiten het watersysteem.

*Aanpassing:*

In het Waterbeheerplan 2016-2021 is in hoofdstuk 4.3, Stedelijk waterbeheer en klimaatadaptatie naar aanleiding van deze zienswijze een aanvulling opgenomen.

Inleidende tekst was:

*'De verwevenheid van waterproblematiek en ruimtelijke inrichting is nergens zo duidelijk als in het stedelijk gebied.'*

Inleidende tekst wordt:

*'De verwevenheid van waterproblematiek en ruimtelijke inrichting is nergens zo duidelijk als in het stedelijk gebied en de glastuinbouwgebieden binnen het beheersgebied van Delfland.'*

#### Onderwerp 5:

*Uitgangspunt in uw coalitie-akkoord is dat de kosten die gemaakt worden voor het zuiveren van afvalwater door iedereen betaald moet worden. Op dit moment is er echter een groot aantal huishoudens die dit bedrag simpelweg niet kunnen betalen. Zonder gemeentelijke steun en kwijtschelding van lokale en waterschapsbelasting zou een aantal huishoudtypes zelfs maandelijks tekorten kennen om te kunnen voorzien in de basiskosten voor levensonderhoud. Vooral voor gezinnen staan de seinen op rood. Als gemeente Westland spannen wij ons tot het uiterste in om mensen met een laag inkomen of uitkering perspectief te bieden op scholing en werk. Daarnaast investeren we fors in het ondersteunen van de meest kwetsbare huishoudens in onze gemeenten door bijvoorbeeld kwijtschelding van lokale lasten, ondersteuning van schoolgaande kinderen uit minimagezinnen, en maatwerk via de bijzondere bijstand. Het verdwijnen van de kwijtschelding voor afvalwaterzuivering maakt dat deze ondersteuning voor een deel van de huishoudens geen adequaat vangnet meer biedt. Als gemeente Westland verzoeken wij u om uw voornemen ten aanzien van het afschaffen van de kwijtschelding voor de heffing afvalwaterzuivering te herzien.*

#### *Reactie Hoogheemraadschap van Delfland:*

Het afbouwen van de mogelijkheden voor kwijtschelding is geen onderwerp dat benoemd is in het ontwerp Waterbeheerplan 2016-2021, maar in de 'Ontwerp Verordening Kwijtschelding Delfland 2016'.

#### *Aanpassing:*

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het Waterbeheerplan 2016-2021.

## **4.2 Zuid Hollands Landschap, mede namens Natuurmonumenten**

(zienswijze bijlage 3)

#### Onderwerp 1: Richting

*Wij ondersteunen uw ambitie om in zijn algemeenheid te komen tot waterbewustzijn. Met u zijn wij van mening dat het besef welke rollen water in de samenleving speelt, breed uitgedragen dient te worden. Schoon water voor mens, dier en plant is noodzakelijk.*

*....*

*Waterbewustzijn leidt naar begrip van en voor water in het algemeen en voor de eisen, die daaraan gesteld zouden moeten worden vanuit de verschillende belangen. Dit kan ook vervolgens over en weer tot begrip leiden voor elkaar belangen.*

#### *Reactie Hoogheemraadschap van Delfland:*

Delfland beschouwt deze inspraakreactie als ondersteuning van het voornemen om komende jaren meer burgers in Delfland bewust te maken van het water om hen heen, de gevolgen van klimaatverandering en van hun eigen handelingsperspectieven. Dit doen wij graag samen met de natuurterrein beherende organisaties die actief zijn in ons beheergebied.

#### *Aanpassing:*

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het Waterbeheerplan 2016-2021.

## Onderwerp 2

*In uw ontwerpplan anticipeert u op deze ontwikkelingen. Klimaatadaptatie lijkt ons zoals u terecht aangeeft, noodzaak. Bij de uitwerking van maatregelen ten behoeve van die adaptatie, zouden Natuurmonumenten en het Zuid-Hollands Landschap met hun terreinen wellicht een rol kunnen spelen.*

*Afgelopen jaren hebben wij constructief met uw organisatie samengewerkt aan het realiseren van water- en natuurdoelen. Graag zetten wij deze samenwerking met u voort. We zien dat u uw rol als waterbeheerder daarbij niet smal, maar juist breed-maatschappelijk oppakt. Dat waarderen wij, want u bent een onmisbare partner als het bijvoorbeeld gaat om een succesvol agrarisch natuurbeheer. Wij zijn blij te lezen dat u ook in uw Ontwerp waterbeheerplan 2016-2021 op zoek naar samenwerking met (andere) gebiedspartners (samenwerking is voor u zelfs de succesfactor!) om doelstellingen en ambities, o.a. op het gebied van klimaatadaptatie, te realiseren. Het Zuid-Hollands Landschap en Natuurmonumenten nemen deze uitnodiging graag aan.*

### *Reactie Hoogheemraadschap van Delfland:*

Delfland beschouwt deze inspraakreactie als ondersteuning van het voornemen om verder samen te werken met de verschillende gebiedspartners. Dit doen wij graag samen met de natuurterrein beherende organisaties die actief zijn in ons beheergebied.

### *Aanpassing:*

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het Waterbeheerplan 2016-2021.

## Onderwerp 3:

*Een integrale aanpak zoals u die voorstaat, heeft ook raakvlakken met natuur. Als natuur beherende organisaties kunnen het Zuid-Hollands Landschap en Natuurmonumenten partner zijn bij die aanpak. Zo kunnen natuurgebieden bijdragen aan waterkwantiteitsopgaven (voorkomen of beperken van wateroverlast), maar ook aan de ecologische en chemische kwaliteit van watersystemen. Voor deze laatste heeft uw ambities om de KRWdoelen in 2027 te behalen. Wij roepen u op om deze doelen uiterlijk in 2027 gehaald te hebben.*

### *Reactie Hoogheemraadschap van Delfland:*

Voor wat betreft de samenwerking in projecten: de bestaande samenwerking zetten we graag voort en waar kansen zich aandienen willen we de samenwerking verder versterken.

Voor wat betreft het halen van de KRW doelen eerder dan 2027: Voor zowel de chemische als ecologische waterkwaliteit moeten er nog grote stappen gezet worden in Delfland om de doelstellingen van 2027 te kunnen behalen en hiertoe wordt een continue inspanning geleverd. Omdat waterkwaliteit, en dan vooral de ecologische, relatief langzaam reageert en het systeem zich moet aanpassen aan de genomen maatregelen. Veel maatregelen richten zich op het versterken van de plantengroei op de oevers en in het water. Deze groei vraagt tijd, waardoor het soms enkele jaren kan duren voordat het effect van maatregelen zichtbaar is. We hebben het voornemen de ecologische *maatregelen* in het kader van de KRW zo veel mogelijk voor 2021 te nemen, zodat de kwaliteit in de periode tot aan 2027 verder verbetert en de *doelen* daarmee behaald gaan worden.

### *Aanpassing:*

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het Waterbeheerplan 2016-2021.

## Onderwerp 4:

*Daarnaast roepen wij u op om een voortvarende aanpak in het terugdringen van emissies van bestrijdingsmiddelen uit de glastuinbouw, waaronder neonicotinoïden, en daarvoor meetbare doelstellingen op te nemen.*

*Reactie Hoogheemraadschap van Delfland:*

Wij onderschrijven dat de waterkwaliteit nog niet aan de eisen voldoet en dat de vermindering van biodiversiteit in Nederland een ernstig probleem is. Voor Delfland heeft het verbeteren van de waterkwaliteit in ons beheersgebied een hoge prioriteit. De afgelopen jaren hebben wij al veel inzet gepleegd om tot een waterkwaliteitsverbetering te komen, o.a. met betrekking tot het aansluiten van de glastuinbouw op de riolering (in het project "Juist (nu) aansluiten"). Na het afronden van dit project is de focus verlegd naar het opsporen van restlozingen op het oppervlaktewater, omdat nog normoverschrijdingen van bestrijdingsmiddelen en nutriënten gemeten worden. In het project "gebiedsgerichte monitoring en handhaving" wordt ingezet op gerichte communicatie, intensieve monitoring en handhaving. Verder hebben wij onze regionale aanpak om te komen tot de emissieloze kas, waarin meetbare doelstellingen zijn opgenomen, die aansluiten bij landelijke wet- en regelgeving.

*Aanpassing:*

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het Waterbeheerplan 2016-2021.

Onderwerp 5:

*De biodiversiteit in natuurgebieden is stabiel of neemt zelfs toe, zo blijkt uit cijfers van het CBS. Echter, met de biodiversiteit in agrarisch gebied is het slecht gesteld. Wij maken ons bijvoorbeeld grote zorgen om de weidevogels in Zuid-Holland. Waterpeilbeheer is van cruciaal belang voor de weidevogelstand. Concreet roepen wij u op om in uw Waterbeheerplan ook doelstellingen op te nemen ten aanzien van waterbeheer gericht op agrarisch natuurbeheer en verbetering van de leefomgeving voor weidevogels zoals de Grutto en deze samen met ons uit te voeren.*

*Reactie Hoogheemraadschap van Delfland:*

In paragraaf 7.2 van het ontwerp Waterbeheerplan is aangegeven dat peilbesluiten integraal worden voorbereid waarbij alle belangen worden meegewogen en ook samen met de belanghebbenden. De belangen voor een goede weidevogelstand en andere natuuraspecten maken deel uit van deze belangenafweging. In het ontwerp Waterbeheerplan zijn verder geen specifieke doelstellingen voor bepaalde gebruiksfuncties opgenomen, zo ook niet voor weidevogels of agrarisch natuurbeheer.

*Aanpassing:*

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het Waterbeheerplan 2016-2021.

Onderwerp 6:

*Tenslotte juichen wij de voortgaande verduurzaming toe van uw hoogheemraadschap door in te zetten op een betere en efficiëntere verwerking van afval en u vooral te richten op herverwerking daarvan. Ook uw andere kijk op het omgaan met grondstoffen en energie past hier bij.*

*Reactie Hoogheemraadschap van Delfland:*

Delfland beschouwt deze inspraakreactie als ondersteuning van het voornemen om komende jaren verdere stappen te ondernemen op het gebied van duurzaamheid zowel in de bedrijfsvoering als op het gebied van duurzaam waterbeheer.

*Aanpassing:*

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het Waterbeheerplan 2016-2021.

#### **4.3 Gemeente Midden Delfland**

(zienswijze zie bijlage 4)

##### Onderwerp 1: algemeen

*Het WBP spreekt duidelijk uit dat het waterbeheer (een optimaal functionerend watersysteem) een samenspel is tussen de gebiedspartners. Samenwerking is hierbij noodzakelijk. Het Waterbeheersplan nodigt ook uit tot die samenwerking, die wij van harte ondersteunen. Ook bij onze opgave voor het behoud van het agrarisch cultuurlandschap zijn veel partijen betrokken. De voorwaarde voor succes hierbij is ook intensieve samenwerking (het creëren van betrokkenheid en draagvlak). Wij moeten vaststellen dat zware ingrepen in ons landschap en daarmee het watersysteem soms onvermijdelijk zijn. Als hoeder van dit landschap zien wij het als onze rol daarin waakzaam te zijn en zo nodig aan te dringen op mitigerende maatregelen. Graag gaan wij ervan uit dat u daarin onze bondgenoot bent als het gaat om effecten op het watersysteem.*

##### *Reactie Hoogheemraadschap van Delfland:*

Intensief samenwerken, ook met de gemeente Midden Delfland, zien wij inmiddels als een vanzelfsprekendheid. Het waardevolle landschap in Midden Delfland is voor een belangrijk deel door het waterbeheer van de afgelopen eeuwen gevormd, zoals de boezemvaarten, het wel of niet inpolderen van gebieden (de polders vs de Vlietlanden) en de dijken. Echter: noodzakelijke ingrepen in het watersysteem kunnen leiden tot een aanpassing van het landschap. Wij proberen de gevolgen van deze maatregelen op het landschap te beperken en indien nodig mitigerende maatregelen te nemen. Graag gaan we met de gemeente Midden Delfland in voorkomende gevallen vroegtijdig het gesprek aan om de effecten op het landschap te beperken.

##### *Aanpassing:*

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het Waterbeheerplan 2016-2021.

##### Onderwerp 2: Waterkwantiteit en -kwaliteit

*Vanzelfsprekend vinden ook wij een goed ecologisch functionerend watersysteem belangrijk voor de kwaliteit van leefomgeving van planten, dieren en mensen. Door gezamenlijk op te (blijven) trekken bij het terugdringen van schadelijke stoffen verwachten wij hier onze bijdrage aan te kunnen leveren.*

*Er is soms een spanningsveld aanwezig door de afstroming van oppervlaktewater vanuit de glastuinbouwgebieden door de grasgebieden waar veedrenking plaatsvindt. Graag denken wij met u mee voor een oplossing van dit probleem.*

##### *Reactie Hoogheemraadschap van Delfland:*

De problematiek die u schetst is bekend bij het Hoogheemraadschap. Het gaat hier om stoffen die geheel niet in het watersysteem thuishoren, maar er wel in voorkomen, zoals bestrijdingsmiddelen. In het ontwerp Waterbeheerplan 2016-2021 is de doelstelling opgenomen deze stoffen te reduceren, zodat er uiteindelijk een nagenoeg emissieloos Delfland ontstaat. Graag werken wij hierin samen met uw gemeente om dit te bereiken.

##### *Aanpassing:*

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het Waterbeheerplan 2016-2021.

##### Onderwerp 3: Peilbeheer in relatie tot bodemdaling en kadebeheer

*Zoals in uw WBP beschreven, heeft bodemdaling verschillende negatieve effecten. .. Voor complexe opgaven in binnenstedelijk gebied, waarin kadeverbetering moet worden ingepast in een dichtbebouwde omgeving, dikwijls in beschermde dorpsgezichten, gaat u samen met gemeenten en andere belanghebbenden op zoek naar oplossingen die veilig en inpasbaar zijn en houdbaar blijven voor de lange termijn. Wij ondersteunen dit voornemen tot samenwerking. Ook denken wij graag mee bij de wijze van beheer (bijvoorbeeld het maaibeheer) van de kades en de landschappelijke inpassing van de kades in ons buitengebied.*

*Reactie Hoogheemraadschap van Delfland:*

Wij zien uw reactie als een ondersteuning van de reeds ingezette koers voor het veilighouden van de waterkeringen in ons gebied. Graag blijven we met u samenwerken in de zoektocht naar de meest optimale oplossing, zowel voor veiligheid als de gebouwde omgeving.

*Aanpassing:*

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het Waterbeheerplan 2016-2021.

#### Onderwerp 4: Samenwerken in de (afval)waterketen

*...In deze waterketen werken u en de 12 gemeenten intensief samen in het Netwerk Afvalwaterketen Delfland (NAD). .... Bij de samenwerking staat u open voor de ontwikkeling van schaalvergroting, waarbij de huidige versnipperde organisatie van de afvalwaterketen op termijn vervangen wordt door één organisatie die zowel verantwoordelijk is voor zowel het rioolbeheer, als het zuiveringsbeheer. Dit kan vergaande consequenties hebben voor (gemeentelijke) organisaties, maar ook voor het beheer van de openbare ruimte. Met veel belangstelling wachten wij uw onderzoek af. Vanuit onze eigen verantwoordelijkheid vinden ook wij de samenwerking in de afvalwaterketen belangrijk en zullen hier zoveel als mogelijk onze bijdrage aan leveren.*

*Reactie Hoogheemraadschap van Delfland:*

Wij zien uw reactie als een ondersteuning van de ingeslagen koers op dit onderwerp en zetten deze graag met u en de andere deelnemers voort.

*Aanpassing:*

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het Waterbeheerplan 2016-2021.

#### Onderwerp 5: Duurzaamheid

*Duurzaamheid is een belangrijk thema voor ons als Citta slow gemeente. Het streven naar een verdere ketensluiting van de afvalwaterketen sluit hier prima op aan (hergebruik van water, energie en grondstoffen).*

*Reactie Hoogheemraadschap van Delfland:*

Wij zien deze zienswijze als ondersteuning van ons streven de ketensluiting verder vorm te geven.

*Aanpassing:*

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het Waterbeheerplan 2016-2021.

#### Onderwerp 6: Ruimte voor innovatie en maatwerk

*Het WBP geeft aan dat er binnen de kaders (bijvoorbeeld financieel gezond en een toekomstbestendig waterbeheer) geen dogma's (meer) zijn. Door minder normgericht te werken en denken, ontstaat er daardoor meer ruimte voor innovatie, creatieve oplossingen en maatwerk. Deze positieve ontwikkeling onderschrijven wij van harte.*

*Reactie Hoogheemraadschap van Delfland:*

Wij zien deze zienswijze als ondersteuning van de ingezette ontwikkeling op dit onderwerp.

*Aanpassing:*

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het Waterbeheerplan 2016-2021.

#### Onderwerp 7: Klimaat en waterbewustzijn

*... Net als de andere betrokken overheden onderkennen wij dat klimaatadaptatie gezamenlijk en op een integrale manier opgelost moet worden. Waterbewustzijn vormt de onmisbare schakel voor draagvlak. Delfland wil dat mensen zich in de komende planperiode bewust worden van het water om hen heen, van de gevolgen van klimaatverandering en van hun eigen gedrag. Dit 'waterbewustzijn' willen wij ook binnen onze organisatie meer een plaats geven.*

*Reactie Hoogheemraadschap van Delfland:*

Wij waarderen uw voornemen om het waterbewustzijn meer plaats te geven in uw eigen organisatie en zijn graag bereid met u te kijken waar we onze activiteiten gezamenlijk vorm kunnen geven.

*Aanpassing:*

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het Waterbeheerplan 2016-2021.

#### Onderwerp 8: De kosten (ontwikkeling zuiveringsheffing)

*Delfland streeft naar een gematigde tariefstijging (1,5% per jaar tot 2021). Na de forse tariefstijgingen in 2010-2015 van gemiddeld 9% per jaar, is dit een positieve ontwikkeling voor onze inwoners. Niet gelukkig zijn wij met uw voornemen om in een periode van twee jaar de mogelijkheid af te bouwen om voor kwijtschelding van de heffing voor afvalwaterzuivering in aanmerking te komen. Dit is slecht nieuws voor de minima. Wij maken ons dan ook zorgen over de financiële positie van de minima als deze afschaffing doorgaat. Wij voorzien ook dat de minima ons zullen vragen hen voor het wegvallen van de kwijtschelding te compenseren. Op die manier wordt uw verantwoordelijkheid afgewenteld op de inliggende gemeenten.*

*Reactie Hoogheemraadschap van Delfland:*

Het afbouwen van de mogelijkheden voor kwijtschelding is geen onderwerp dat benoemd is in het ontwerp Waterbeheerplan 2016-2021, maar in de 'Ontwerp Verordening Kwijtschelding Delfland 2016'.

*Aanpassing:*

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het Waterbeheerplan 2016-2021.

#### **4.4 LTO Noord Glaskracht**

**mede namens de regio Zuid-Holland van LTO Glaskracht en afdeling Midden Zuid-Holland**  
(zienswijze zie bijlage 5)

#### Onderwerp 1: Chemische waterkwaliteit

*In het ontwerpplan wordt gerefereerd aan de komende verplichting voor de glastuinbouw om, in het kader van het Activiteitenbesluit, afvalwater (c.q. gebruikt water) voor te zuiveren voordat het op het riool wordt geloosd. Ook dit kader biedt ons inziens een gebiedsgerichte en integrale aanpak meerwaarde. LTO Glaskracht is dan ook erg ingenomen met de aandacht die*

*de pilot Westland in dit kader krijgt. LTO Glaskracht zou graag zien dat deze aanpak wordt verbreed naar meer gebieden binnen het beheersgebied van het waterschap.*

*Reactie Hoogheemraadschap van Delfland:*

Net als LTO Glaskracht zien wij graag een gebiedsgerichte en integrale aanpak als het gaat om de zuiveringsplicht voor gewasbeschermingsmiddelen. We kunnen hierbij gebruik maken van de nieuwe inzichten uit de Pilot Westland en de "Quickscan Verwijdering gewasbeschermingsmiddelen". Essentieel is echter de keuze van de glastuinbouwbedrijven zelf, of zij de collectieve aanpak willen verkiezen boven een individuele zuivering op het bedrijf. We hopen dat LTO Glaskracht een centrale rol kan spelen in het peilen van het draagvlak onder de tuinders voor die gebiedsgerichte integrale aanpak.

*Aanpassing:*

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het Waterbeheerplan 2016-2021.

Onderwerp 2: Afhandeling van schade

*In het beheerplan wordt uitgebreid aandacht besteed aan de wijze waarop HH Delfland haar zorgplicht invulling wil geven. Dit laat onverlet dat er desondanks sprake kan zijn schade. LTO Glaskracht mist in het beheerplan aandacht voor deze materie. Als het gaat om integrale instrumentontwikkeling wordt in het beheerplan aandacht besteed aan een gecombineerde inzet van instrumenten en maatregelen. LTO Glaskracht is van mening dat hier ook de goede, snelle en adequate aanpak van schade en afhandeling van schademeldingen hier onderdeel van zou moeten zijn.*

*Reactie Hoogheemraadschap van Delfland:*

Het waterbeheerplan is niet de plek om de afhandeling van schademeldingen en de aanpak van schade te regelen, want dat is elders al geregeld. Op de internetpagina <https://www.hhdelfland.nl/contact-1> staat onder het kopje 'Bekijk ook deze informatie' informatie over het indienen van schadeverzoeken.

*Aanpassing:*

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het Waterbeheerplan 2016-2021.

Onderwerp 3: Grondwater

*In haar rol van grondwaterbeheerder is het waterschap onder meer verantwoordelijk voor het reguleren van grondwateronttrekkingen. Voor de glastuinbouw is het gebruik van grondwater voor gietwater nog steeds erg belangrijk en in veel gevallen onontbeerlijk. Desalniettemin doet de sector veel inspanningen om de beschikbaarheid van andere gietwaterbronnen te vergroten en de afhankelijkheid van het gebruik van grondwater te verkleinen. Ook wordt gewerkt aan efficiënter watergebruik om de benodigde hoeveelheid gietwater te verkleinen. LTO Glaskracht wil hier aandacht voor vragen. Uiteraard willen we samen met het waterschap de mogelijkheden verkennen én benutten om andere bronnen voor gietwater dan grondwater te vinden en de afhankelijkheid van grondwater te verkleinen, maar we vragen het waterschap deze afhankelijkheid wel te erkennen.*

*Reactie Hoogheemraadschap van Delfland:*

Het is ons bekend dat er veel glastuinbouwbedrijven gebruik maken van grondwater en dit geschikt maken voor gietwater in de gewassen. Er zijn verschillende initiatieven gaande om alternatieven te ontwikkelen om op langere termijn over voldoende kwalitatief goed gietwater te kunnen beschikken, zoals bijvoorbeeld de ondergrondse opslag bij Prominent in 's-Gravenzande.

*Aanpassing:*

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het Waterbeheerplan 2016-2021.

Onderwerp 4: Gebruikt water

*Tenslotte doet LTO Glaskracht de suggestie om in het ontwerpplan niet meer te spreken over 'afvalwater' uit de glastuinbouw maar 'gebruikt water' uit de glastuinbouw. De term 'afvalwater' past niet goed bij onze ambitie om waterkringlopen te sluiten en te zoeken naar mogelijkheden om 'gebruikt water' te zuiveren en te hergebruiken.*

*Reactie Hoogheemraadschap van Delfland:*

Wij danken u voor deze suggestie. Ook het Hoogheemraadschap is bezig om de waterkringlopen te sluiten en het water dat uit de AWZI (afvalwaterzuiveringsinstallatie) komt voor verder gebruik geschikt te maken. Hiermee komen onze ambities overeen. Welke term op termijn het beste gebruikt kan worden voor 'afvalwater', als steeds meer water hergebruikt gaat worden in een goede vraag. Wij zullen die vraag meenemen in de strategie voor verdergaande zelfvoorzienendheid die we de komende jaren gaan ontwikkelen.

*Aanpassing:*

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het Waterbeheerplan 2016-2021.

#### **4.5 Belangenvereniging Binnenstad Noord**

(zienswijze zie bijlage 6)

##### Onderwerp 1: Bodemdaling en grondwateroverlast

*....Wij zijn gezien de situatie in de binnenstad van Delft erg blij met het opnemen in het coalitieakkoord van het speerpunt Bodemdaling en grondwaterproblematiek en in het bijzonder met de zin: inwoners ervaren overlast door bijvoorbeeld natte kruipruimten. In het Ontwerp Waterbeheerplan 2016-2021 paragraaf 5.7 wordt weliswaar aandacht besteed aan grondwater en bodemdaling, maar wij missen echter de voor ons zeer expliciete vermelding dat inwoners overlast ervaren door bijvoorbeeld natte kruipruimten.*

*Wij verzoeken u in het Waterbeheerplan 2016-2021 in de paragraaf 5.7 Grondwater en bodemdaling expliciet op te nemen dat de inwoners overlast ervaren door bijvoorbeeld natte kruipruimten.*

*Reactie Hoogheemraadschap van Delfland:*

Bij de beschrijving onder het kopje bodemdaling in paragraaf 5.7 staat aangegeven dat dit kan leiden tot grondwateroverlast. Hieronder kunt u ook lezen dat inwoners overlast ervaren door bijvoorbeeld natte kruipruimten.

*Aanpassing:*

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het Waterbeheerplan 2016-2021.

#### **4.6 Recreatieschap Midden Delfland**

(zienswijze zie bijlage 7)

##### Onderwerp 1:

*Algemeen valt het op dat er veel wordt afgestemd met gemeenten. Ook als het gaat over 'beheerders openbare ruimte' worden vaak alleen gemeenten genoemd. Ik wil er voor pleiten dat waar gemeenten worden genoemd ook (publieke)terrein beherende organisaties als het recreatieschap worden opgenomen. Er wordt ook gesproken over samenwerking en partners. Onduidelijk is wie de partners van het Hoogheemraadschap zijn. Hierbij wordt niet aangegeven of ook private partijen als partner kunnen worden aangemerkt.*

*Reactie Hoogheemraadschap van Delfland:*

Daar waar gesproken wordt over samenwerking met de partners, horen wat Delfland betreft daar de terrein beherende organisaties ook bij. Wij sluiten op voorhand geen partijen, publiek of privaat, uit, dus ook niet het Recreatieschap Midden Delfland.

*Aanpassing:*

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het Waterbeheerplan 2016-2021.

Onderwerp 2:

*Verder wordt er regelmatig gesproken over belangenafweging maar dan met name tussen water, natuur en kosten. De recreatieve belangen maar vooral ook economische belangen worden slechts zelden in de afwegingen genoemd. Ook komt kostenbesparing vaak als onderwerp naar voren. Hoe wordt er om gegaan met die gevallen waarbij deze belangen zorgen voor een kostenverhoging? Onduidelijk is welk mechanisme en/of samenwerking dan mogelijk is?*

*Reactie Hoogheemraadschap van Delfland:*

Recreatie behoort niet tot de kerntaken van het Hoogheemraadschap. In voorkomende projecten kunnen wensen ten behoeve van recreatie wel meegenomen worden, maar de financiering dient dan wel bij de initiatiefnemer geborgd te zijn. Dit geldt overigens ook voor andere initiatieven buiten de recreatieve sector.

*Aanpassing:*

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het Waterbeheerplan 2016-2021.

Onderwerp 3:

*In 7.3 wordt gesteld dat voorzieningen ten behoeve van recreatief medegebruik niet door het HHD zullen worden beheerd. Zijn er dan mogelijkheden zijn voor derden om recreatieve voorzieningen te realiseren en staat het HHD dan toe dat derden beheren op het eigendom van HHD?*

*Reactie Hoogheemraadschap van Delfland:*

Voor Delfland zal de waterhuishoudkundige taak voorop staan. Zolang de uitoefening van deze taak niet in het geding komt, zijn er mogelijkheden om voorzieningen aan te brengen en te onderhouden op Delflandse eigendommen. Per situatie zal dit bekeken dienen te worden, zowel op de publiek- (bijv. vergunbaarheid) als de privaatrechtelijke aspecten (bijv. grondbeleid).

*Aanpassing:*

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het Waterbeheerplan 2016-2021.

Onderwerp 4:

*Verder wordt in 9.5 aangegeven dat het HHD ernaar streeft dat zwemmen op alle locaties mogelijk is. Betekend dit ook dat er meer zwemwaterlocaties worden gerealiseerd?*

*Reactie Hoogheemraadschap van Delfland:*

In hoofdstuk 9 wordt een doorkijk gegeven naar de verdere toekomstbeelden van het waterbeheer in Delfland. Paragraaf 9.5 gaat over de waterkwaliteit en het wensbeeld dat de kwaliteit in heel Delfland zo goed is dat je er in kunt zwemmen. Dat houdt niet één op één in dat er ook meer zwemwaterlocaties worden gerealiseerd. De zwemwaterlocaties worden overigens niet door Delfland aangewezen, maar door de Provincie Zuid-Holland.

*Aanpassing:*

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het Waterbeheerplan 2016-2021.

#### Onderwerp 5:

*Uit het waterbeheerplan komt niet naar voren hoe het HHD gaat communiceren over beleid en (peil) besluiten. De ervaring leert dat wijzigingen van besluiten en beleid niet altijd terecht komen bij de belanghebbenden. Grondeigenaren en andere zakelijkrechtgebende die dit betreft zouden hierover actief moeten worden geïnformeerd.*

#### *Reactie Hoogheemraadschap van Delfland:*

Het Waterbeheerplan geeft op hoofdlijnen weer wat het beleid in de komende jaren zal zijn. Meer gedetailleerde plannen en projecten vinden hun plek in de jaarlijkse uitvoeringsprogramma's die bij de begroting van dat betreffende jaar worden gevoegd. Informatie over wijziging van beleid en (peil)besluiten is te vinden op [overheid.nl](http://overheid.nl). Daar staan ook de eventuele inspraakmogelijkheden. Wij adviseren een ieder gebruik te maken van de e-mailtendering op [overheid.nl](http://overheid.nl). Waar deze informatie niet voldoende is, horen we graag wat verbeterd kan worden.

#### *Aanpassing:*

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het Waterbeheerplan 2016-2021.

#### Onderwerp 6:

*Onderstaande wensen komen voort uit ervaringen vanuit het dagelijks beheer en onderhoud van de recreatiegebieden:*

- 3 weken peilverlaging in delen van de recreatiegebieden t.b.v. maaien en afvoeren moeras, riet- en ruigtevegetaties);*
- oplossingsgerichte/ adviserende inbreng bij peilproblemen exploitant(en);*
- continuïteit in het streven naar goede zwemwaterkwaliteit in de Krabbepas gedurende de zomerperiode (waterstofperoxide);*
- samenwerking met het Recreatieschap v.w.b. creëren waterpartij(en) (bufferwater) natuurvriendelijke oevers, vispaaiplaatsen, en / of helofytenfilters;*
- mogelijkheid om bij vergroting van buffercapaciteit/ wateroppervlak 'krediet' te kunnen opbouwen;*
- goede afstemming rond baggerwerkzaamheden met aandacht voor locatie, hoeveelheden bagger en verwerking van de bagger;*
- samenwerking op gebied van waterkwaliteit d.m.v. helofytenfilter(s) en of vispaaiplaatsen en eventueel op het gebied van peilbeheer (kleinschalige peilvakken) en natuurvriendelijke oevers.*

#### *Reactie Hoogheemraadschap van Delfland:*

Deze wensen zijn vaak op een praktisch en klein schaal niveau, waarvoor geen plek is in het Waterbeheerplan dat zich richt op de algemene strategie van Delfland, en daardoor een zekere mate van abstractie kent. Wel zullen we deze wensen neerleggen bij de accountmanager voor het Recreatieschap Midden Delfland met het verzoek deze op te pakken samen met de betrokken afdelingen.

#### *Aanpassing:*

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het Waterbeheerplan 2016-2021.

## **4.7 Gemeente Delft**

(zienswijze zie bijlage 8)

### **Onderwerp 1: Waterveiligheid, regionale keringen in stedelijk gebied**

Pagina **16** van **20**

*De noodzaak tot het ophogen van keringen in stedelijk gebied, in combinatie met de bodemdaling, is een gemeenschappelijk aandachtspunt. Een van de vergezichten die u beschrijft in het plan onder paragraaf 9.3 is "De beste dijk is een multifunctionele dijk". Dit vergezicht is van grote betekenis voor Delft aangezien vrijwel alle dijken en kaden in de gemeente in stedelijk gebied liggen en daardoor veelal gebruikt worden voor ondermeer wegen, werken, wonen en/of beeldbepalende bomen.*

*Een aantal van deze ophogingsprojecten zijn recent al gezamenlijk opgepakt. Wij blijven echter aandacht vragen voor de tijdige en zorgvuldige afstemming van de belangen. Bijvoorbeeld de afstemming van de onderhoudsplanning.*

*Reactie Hoogheemraadschap van Delfland:*

Delfland ziet deze reactie als een ondersteuning van de al ingezette koers en zullen onze uiterste best doen zo vroegtijdig als mogelijk de gemeente te informeren over onderhoudsplanningen of deze, indien mogelijk, zelfs op elkaar af te stemmen.

*Aanpassing:*

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het Waterbeheerplan 2016-2021.

#### Onderwerp 2: Peilbeheer en bodemdaling

*Delft onderschrijft het belang van het afstemmen van het peilbeheerbeleid op de bodemdaling en de langere termijn doelen van het gebruik van het gebied. Een goede samenwerking tussen de gebiedspartijen is daarin van essentieel belang.*

*Reactie Hoogheemraadschap van Delfland:*

Delfland ziet deze zienswijze als een ondersteuning van het reeds ingezette beleid.

*Aanpassing:*

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het Waterbeheerplan 2016-2021.

#### Onderwerp 3: Afschaffing van de kwijtschelding van de heffing

*In het plan in hoofdstuk 10 'Delfland financieel gezond' op pagina 79 staat:*

*'bij een toekomstbestending waterbeheer behoort een structureel gezonde financiering. Daartoe hanteert Delfland de volgende financiële principes voor de uitvoering van de ambities en doelen van het WBP5:*

- De vervuiler betaalt en het kostenveroorzakersbeginsel.... '*

*De uitwerking van deze principes is meer concreet verwoordt in uw coalitieakkoord 'Iedereen bewust van water'*

*'9. Iedereen betaalt zuiveringsheffing. De coalitie hanteert het principe de vervuiler betaalt. Alle inwoners, bedrijven en instellingen produceren afvalwater dat gezuiverd moet worden. Daarom wordt de mogelijkheid om in aanmerking te komen voor kwijtschelding van de zuiveringsheffing afgebouwd en de lasten eerlijk gedeeld'.*

*Op uw website.... staat dat:*

*'Delfland gaat een deel van de kwijtschelding afschaffen. Elke inwoner van Delfland gaat betalen voor het zuiveren van afvalwater....*

*Met dit voornemen geeft het college vorm aan één van de afspraken uit het coalitieakkoord. Het definitieve besluit wordt genomen tijdens de begrotingsbehandeling dit najaar. Na de vaststelling van de ontwerp verordening kwijtscheldingsregeling Delfland 2016 door het college kunnen belanghebbenden in een periode van 6 weken hun reactie geven op de plannen. Tegelijkertijd gaat de verantwoordelijke portefeuillehouder in gesprek met de wethouders sociale zaken van de gemeenten. In november zal de Verenigde Vergadering een definitief besluit nemen.'*

*Over de doorwerking van de effecten van het kwijtscheldingsbeleid op de gemeente is inmiddels op bestuurlijk niveau een overlegtraject gestart.*

*Door middel van deze zienswijze vragen wij aandacht voor de consequenties die het kwijtscheldingsbeleid heeft voor de inwoners die voorheen voor kwijtschelding in aanmerking kwamen en daarmee ook op de indirecte financiële doorwerking hier van op de gemeentelijke begroting.*

*Reactie Hoogheemraadschap van Delfland:*

Het afbouwen van de mogelijkheden voor kwijtschelding is geen onderwerp dat benoemd is in het ontwerp Waterbeheerplan 2016-2021, maar in de 'Ontwerp Verordening Kwijtschelding Delfland 2016'.

*Aanpassing:*

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het Waterbeheerplan 2016-2021.

Onderwerp 4: Grondwaterbeheer

*In paragraaf 5.7 staat: 'Delfland is sinds 2009 kwantitatief grondwaterbeheerder'.*

*Echter op twee plaatsen in het plan (par 5.7 eerste zin en bijlage III in het blok watersysteem derde rij) staat:*

*'Delfland bouwt verder aan een toekomstige rol als kwantitatief grondwaterbeheerder en benut kansen met grondwater'.*

*In de Waterschapswet artikelen 1 en 117 en de Waterwet artikelen 1.1 en 3.2 is de taak van Delfland als watersysteembeheerder beschreven. De term 'toekomstig' is hier niet op zijn plaats. Immers deze taak heeft u al sinds het in werking treden van de Waterwet. Delft vindt dat de wettelijke grondwatertaak onvoldoende is uitgewerkt in het plan. Graag zien wij een uitwerking van de invulling van uw verantwoordelijkheden.*

*De volgende zin uit uw plan geeft hiertoe al een opening: 'Delfland zet zich in om het grondwaterbeheer verder te integreren in het regionale waterbeheer. Daarbij wordt het grondwaterbeheer meer bepalend en worden kansen benut. '*

*Reactie Hoogheemraadschap van Delfland:*

In het ontwerp Waterbeheerplan is een onderscheid gemaakt tussen de *taak* als grondwaterbeheerder, die Delfland sinds 2009 heeft en de *rolopvatting* (de manier waarop de taak wordt ingevuld) omtrent het grondwaterbeheer bij Delfland. Die laatste willen we juist nader vormgeven door grondwater bijvoorbeeld meer te integreren in het regionale waterbeheer. De uitwerking van deze ambitie gaat verder vorm krijgen in de uitvoeringsprogramma's voor de komende jaren, die bij de jaarlijkse begrotingsbehandeling worden gevoegd, en in de visie grondwaterbeheer die in voorbereiding is.

*Aanpassing:*

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het Waterbeheerplan 2016-2021.

## 5 Ambtelijke wijzigingen

In de onderstaande tabel zijn de overige ambtelijke wijzigingen opgenomen. In deze tabel zijn wijzigingen wat betreft leestekens en spelfouten niet vermeld.

| Hfdst | §   | Tekst was                                                                                                                                                                                                                                                                       | Tekst wordt/toevoeging                                                                                                                                                                                                                 | Aard                                                  |
|-------|-----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------|
| 2     | 2.6 | '...zal de benodigde ambitie in het Stroomgebiedbeheerplan voor de planperiode 2016-2021 (SBGP 2) en het WBP 5 vastleggen'                                                                                                                                                      | '...heeft de benodigde ambitie in het Stroomgebiedbeheerplan voor de planperiode 2016-2021 (SBGP 2) en het WBP 5 vastgelegd'                                                                                                           | Tekstueel, ivm verstrijken van de tijd                |
| 4     | 4.1 | 'Delfland heeft in 2017 een strategie vastgesteld om op een toekomstbestendige wijze kringlopen te sluiten met als streven om nagenoeg zelfvoorzienend te kunnen zijn in de waterbehoefte'                                                                                      | 'Delfland heeft in 2017 een strategie vastgesteld om op een toekomstbestendige wijze kringlopen te sluiten en (nagenoeg) zelfvoorzienend te kunnen zijn in de waterbehoefte'                                                           | Doel iets aangepast                                   |
| 5     | 5.2 | Het doel is om hierin onder meer een afwegingskader op te nemen over hoe om te gaan met investeringen en ruimtelijke kansen in de boezem.                                                                                                                                       | Het is de bedoeling om hierin onder meer een duidelijke lijn op te nemen voor het omgaan met investeringen en ruimtelijke kansen in de boezem.                                                                                         | Om verwarring over doelen en bedoelingen te voorkomen |
| 5     | 5.3 | Delfland zet zich in voor een (kosten)effectieve zoetwatervoorziening, nu en in de toekomst                                                                                                                                                                                     | Delfland zet zich in voor een (kosten)effectieve zoetwatervoorziening, nu en in de toekomst samen met de partners                                                                                                                      | toevoeging                                            |
| 5     | 5.5 | 'In 2021 is de inrichting, het beheer en de waterkwaliteit in de KRW-waterlichamen en in overige delen van het watersysteem zodanig dat met een verwachte voortgaande natuurlijke ontwikkeling de KRW-doelen in 2027 worden gehaald'                                            | Het woord 'is' vervangen door 'zijn':<br>'In 2021 zijn.....in 2027 worden gehaald'                                                                                                                                                     | tekstueel                                             |
| 5     | 5.6 | In de box: 'Dankzij de in 2011 uitgevoerde'                                                                                                                                                                                                                                     | In de box: '2011' vervangen door '2012'                                                                                                                                                                                                | tekstueel                                             |
| 5     | 5,7 | In 2019 heeft Delfland een beeld van de (verwachte) bodemdaling in het beheergebied en de waterhuishoudkundige gevolgen. Er is een visie ontwikkeld op het omgaan met de gevolgen ervan. Uit deze visie kunnen scenario's en maatregelen worden bepaald om de bodemdaling en de | In 2019 heeft Delfland een visie ontwikkeld op de omvang van bodemdaling in het beheergebied en de gevolgen ervan. Uit deze visie kunnen scenario's en maatregelen worden bepaald om (de gevolgen van) bodemdaling het hoofd te bieden | Doel iets aangepast                                   |

|               |                             |                                                                                                                               |                                                                                                                                                |                                  |
|---------------|-----------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------|
|               |                             | gevolgen ervan zoveel mogelijk te beperken                                                                                    |                                                                                                                                                |                                  |
| 7             | 7.1                         | 'Het beleid van Delfland is gebaseerd op basis van cyclische, vrij toegankelijke en integraal voorbereidende systeemanalyses' | 'De programmering van de wateroverlastopgave is gebaseerd op basis van cyclische, vrij toegankelijke en integraal voorbereide systeemanalyses' | Doel omschrijving iets aangepast |
| 8             | 8.4                         |                                                                                                                               | Tijdens een crisis is de calamiteitenorganisatie in staat de calamiteit adequaat en op effectieve en efficiënte wijze te bestrijden            | Doelstelling toegevoegd          |
| Hele document |                             | 'overig water', 'overige wateren'                                                                                             | 'lokaal water', 'lokale wateren'                                                                                                               |                                  |
| Bijlage 2     |                             | Kaart is vernieuwd aan situatie juni 2015                                                                                     |                                                                                                                                                |                                  |
| Bijlage 3     |                             |                                                                                                                               | Tekst doelenboom in overeenstemming gebracht met de aangepaste doelen in de hoofdtekst.                                                        |                                  |
| Bijlage 4     | Ontwerp KRW-progr. Delfland | De gehele bijlage IV: Ontwerp KRW-programma Delfland 2016-2021                                                                | De gehele bijlage IV: 'Ontwerp KRW-programma Delfland 2016-2021' vervangen door het definitief KRW-programma Delfland 2016-2021                | Tekstueel ivm verstrijken tijd   |